

KORPORATĪVĀS PĀRVALDĪBAS
PRINCIPI UN IETEIKUMI TO IEVIEŠANĀ

AS "RĪGAS FONDU BIRŽA", 2005

Priekšvārds

Mēs esam gandarīti Jūs iepazīstināt ar Rīgas Fondu biržas izstrādātajiem korporatīvās pārvaldības principiem un ieteikumiem to ieviešanā un esam pārliecināti, ka šie ieteikumi ne tikai uzlabos biržā kotēto uzņēmumu korporatīvās pārvaldības kvalitāti un stiprinās vispārējo biznesa ētiku Latvijā, bet arī veicinās sabiedrības un uzņēmēju izpratni par kvalitatīvas pārvaldes nozīmi uzņēmuma finansiālo un stratēģisko mērķu sasniegšanā.

Korporatīvā pārvaldība ir aktuāla tēma gan ASV, gan Eiropā. Vairākos lielos ASV un Eiropas uzņēmumos ir notikuši vairāki skandāli, par kuru galveno rašanās iemeslu tiek minēta nekvalitatīva korporatīvā pārvaldība. Šie notikumi nenoliedzami ir iezīmējuši ciešu saikni starp caurspīdīgu uzņēmumu korporatīvo pārvaldi, uzņēmumu darbības rezultātiem un tirgus vērtību. Šobrīd, sekojot Eiropas komisijas rekomendācijām, lielākajā daļā Eiropas valstu ir izstrādāti Korporatīvās pārvaldības principi vai ieteikumi.

Ieteikumu mērķis ir radīt vienotu un ērti īstenojamu sistēmu efektīvas uzņēmuma pārvaldības izveidošanai un konfliktu risināšanai, palīdzēt uzņēmuma vadībai sekmīgi veikt uzņēmējdarbību, visefektīvākajā veidā sasniedzot uzņēmuma stratēģiskos mērķus un maksimāli palielinot uzņēmuma vērtību.

Raugoties uz pēdējo gadu notikumiem, ir jāatzīst, ka kapitāla tirgus attīstība Latvijā un Baltijā kopumā ir bijusi ļoti strauja, kā galvenos notikumus minot Baltijas valstu iestāšanos Eiropas Savienībā, Baltijas biržu integrāciju Ziemeļvalstu tirgos, vienotā Baltijas saraksta izveidi un investoru intereses pieaugumu par reģionu kopumā. Šie notikumi ļauj mums lepoties ar sevi kā kopīgā Eiropas kapitāla tirgus sastāvdaļu un uzliek mums jaunus pienākumus un atbildību par investīciju vidi Latvijā un Baltijā.

Rīgas Fondu biržas Korporatīvās pārvaldības ieteikumi ietver jautājumus, kas saistīti ar akcionāru sapulču organizēšanu, padomes un valdes funkcijām un darbību, uzņēmuma attiecībām ar investoriem, kā arī uzņēmuma pārvaldes attiecībām ar trešajām personām. Ieteikumi ir tapuši, izmantojot vairāku kapitāla tirgus ekspertu viedokļus gan Baltijā, gan Eiropā, kā arī uzklusot Rīgas Fondu biržā kotēto uzņēmumu pārstāvju un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas viedokli. Izstrādājot šo dokumentu, tika ņemta vērā Latvijas uzņēmējdarbības vides specifika, uzņēmumu lielums, kā arī uzņēmumu akcionāru intereses. Šie principi ir izstrādāti un saskaņoti visās trijās Baltijas valstīs, ievērojot vietējās likumdošanas īpatnības.

Rīgas Fondu biržas Korporatīvās pārvaldības ieteikumi ir veidoti, pamatojoties uz “ievēro vai paskaidro” principu. Tas nozīmē, ka ikgadējā ziņojumā par Korporatīvo pārvaldību uzņēmums atklās informāciju par ieteikumos minētajiem Korporatīvās pārvaldības principiem, ko tas savā darbībā ievēro, vai arī sniegs skaidrojumu par to, kāpēc minētais ieteikums nav piemērojams uzņēmumam un kā konkrētā situācija uzņēmumā tiek risināta. Mēs uzsveram, ka pats būtiskākais šajā procesā ir uzņēmumam izvērtēt katra rekomendētā principa lietderību un samērojamību ar uzņēmuma darbību un specifiku, un izmantot šajā dokumentā ietvertās rekomendācijas vairāk kā ieteikumus labajai praksei nevis obligātu prasību. Abos gadījumos – gan ievērojot principus, gan paskaidrojot to neievērošanas iemeslus – uzņēmuma rīcība ir pilnībā pieņemama. Galvenais principa “ievēro vai paskaidro” mērķis ir vairot investoru izpratni par to, kā katrs konkrētais uzņēmums tiek pārvaldīts, kas savukārt veicinās uzņēmumu pārvaldes caurspīdīgumu, tādējādi palielinot uzņēmuma kvalitāti un pievilcību investoru acīs.

Rīga, 21.decembris, 2005

Daiga Auziņa – Melalksne
AS Rīgas Fondu birža
Valdes priekšsēdētāja

SATURA RĀDĪTĀJS

I Ievads	4
1. Vispārīgie noteikumi	4
2. Ieteikumu mērķis	4
3. Korporatīvās pārvaldības principu ieviešana Emitenta darbībā	4
II LABAS KORPORATĪVĀS PĀRVALDĪBAS PRINCIPI	5
AKCIONĀRU SAPULCE	5
1. Akcionāru tiesību nodrošināšana un piedalīšanās akcionāru sapulcēs	5
2. Emitenta pārvaldes institūciju locekļu un to kandidātu līdzdalība akcionāru sapulcē.....	7
VALDE.....	7
3. Valdes pienākumi un atbildība	7
4. Valdes sastāvs un valdes locekļiem izvirzāmās prasības.....	8
5. Valdes locekļu darba apmaksas.....	8
6. Interesu konfliktu identificēšana valdes locekļu darbībā.....	9
PADOME	9
7. Padomes pienākumi un atbildība.....	9
8. Padomes sastāvs un padomes locekļiem izvirzāmās prasības	10
9. Padomes locekļu darba apmaksas	11
10. Interesu konfliktu identificēšana padomes locekļu darbībā.....	12
INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANA	12
11. Emitenta darbības caurspīdīgums	13
12. Investoru attiecības	13
IEKŠĒJĀ KONTROLE UN RISKU VADĪBA	14
13. Emitenta ārējās un iekšējās kontroles darbības principi	14
ĀTALGOJUMA POLITIKA	15
14. Emitenta atalgojuma politika.....	15
III PIELIKUMS	16
EMITENTA PADOMES LOCEKĻU NEATKARĪBAS KRITĒRIJI.....	16

I Ievads

1. Vispārīgie noteikumi

1. Latvijas Republikas tiesību akti un tiem pakārtotie normatīvie dokumenti nosaka konkrētas prasības, kas jāievēro Latvijā regulētā tirgū kotētajām kapitālsabiedrībām attiecībā uz to pārvaldi un informācijas atklāšanu. Mūsdienās kapitālsabiedrības darbības novērtēšanai ļoti nozīmīga ir Emitenta atklātā finansiālā un nefinansiālā informācija, tāpēc var droši apgalvot, ka kapitālsabiedrībai ir nepieciešams ieviest stingri noteiktu iekšējo un ārējo atskaišu sniegšanas kārtību un nodrošināt savlaicīgu būtiskās informācijas atklāšanu.

Korporatīvās pārvaldības mērķis un uzdevums ir uzņēmuma vērtības palielināšana, bet tas ir īstenojams tikai ievērojot visu akcionāru tiesības un intereses.

2. Jebkuras korporatīvās pārvaldības pamats ir kapitālsabiedrības valdes un padomes pilnvaru noteikšana, sabalansējot to prasmes, pieredzi un arī neatkarību atbilstoši attiecīgā uzņēmuma darbības veidam un apjomiem. Būtiskākais ir to personu, kuras var ietekmēt Emitenta stratēģiju un finansiālo neatkarību, godprātīgums, atbildība un ētikas principu ievērošana lēmumu pieņemšanā. Valdes un padomes sastāvā jābūt cilvēkiem ar augstu profesionalitāti un augstiem morāles principiem.

Ievērojot, ka nav izdalāms viens vienots labas korporatīvās pārvaldības modelis, kuru visi Emitenti varētu piemērot vienlīdz efektīvi, šajos ieteikumos ir apkopoti pamatprincipi, kas būtu uzskatāmi par labas korporatīvās pārvaldības pamatu.

3. Korporatīvās pārvaldības principi un ieteikumi to ieviešanā (turpmāk – Ieteikumi) izstrādāti, ņemot vērā Latvijas Republikas tiesību aktos kapitālsabiedrībām izvirzītās prasības, kā arī Eiropas Savienības un OECD (Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas) ieteikumus kapitālsabiedrības korporatīvajai vadībai. Korporatīvās pārvaldības principi būtu piemērojami ne tikai kapitālsabiedrībām, kuru akcijas iekļautas AS “Rīgas Fondu birža” (turpmāk – Birža) organizētā regulētā tirgū, bet arī citas kapitālsabiedrības ir aicinātas tos ievērot.

2. Ieteikumu mērķis

4. Kapitālsabiedrību, kuru akcijas iekļautas Biržas regulētā tirgū (turpmāk – Emitentu), kvalitatīva pārvaldība un caurskatāmība informācijas atklāšanas jomā kļūst aizvien nozīmīgāks kritērijs, ieguldītājiem izvēloties investīciju objektu. Ieteikumu mērķis ir veicināt Emitentu informācijas atklāšanas caurskatāmību, kā arī uzlabot tās kvalitāti, kas savukārt veicinātu vietējo un ārvalstu ieguldītāju interesi par Biržā kotēto Emitentu akcijām un uzticamību Latvijas vērtspapīru tirgum kopumā.

5. Tā kā Emitentu pārvaldība balstās uz Emitentiem saistošiem tiesību aktiem, šie Ieteikumi paredzēti tiesību aktos noteiktās kārtības papildināšanai.

6. Ar terminu “korporatīvā pārvaldība” šajos Ieteikumos tiek saprasta sistēma, ar kuras palīdzību tiek organizēta visa Emitenta darbība. Korporatīvā pārvaldība ir mehānisms, ar kura palīdzību tiek noteikti Emitenta darbības mērķi un līdzekļi šo mērķu sasniegšanai, tiek realizēta kontrole pār Emitenta darbību un tiek uzraudzīti un novērtēti ar Emitenta darbību saistītie riski.

3. Korporatīvās pārvaldības principu ieviešana Emitenta darbībā

7. Emitenti tiek aicināti izvērtēt un ieviest šajos Ieteikumos minētos labas korporatīvās pārvaldības principus kā apliecinājumu tam, ka Emitents ir ieinteresēts savu akcionāru tiesību aizsardzībā un interešu nodrošināšanā. Katrs Emitents var brīvi izvēlēties, vai tas savā darbībā piemēro šos principus un cik lielā mērā.

8. Emitenti tiek aicināti iepazīstināt ar šiem principiem arī savus akcionārus, lai akcionāri pienācīgi varētu izvērtēt šos principus un to ieviešanas nepieciešamību Emitenta darbībā. Akcionāru iepazīstināšana ar korporatīvās pārvaldības principiem ir svarīga gadījumos, ja atsevišķu principu ieviešanai nepieciešams pieņemt īpašus lēmumus; piemēram - grozījumi Emitenta statūtos vai citos organizatoriskajos dokumentos, kurus apstiprina akcionāru sapulce.

9. Par korporatīvās pārvaldības principu piemērošanu savā darbībā Emitents sagatavo Korporatīvās pārvaldības ziņojumu (turpmāk tekstā – Ziņojums), kurš tiek sastādīts, ievērojot principu “ievēro vai paskaidro”.

Tā kā Emitenti ir brīvi savā izvēlē, kuru no principiem ieviest savā darbībā un cik lielā mērā to piemērot, tad Emitents tiek aicināts Ziņojumā sniegt informāciju, kuru no principiem Emitents ir ieviesis un kādā veidā. Ja kādu no principiem Emitents savā darbībā nepiemēro vai piemēro daļēji, tas Ziņojumā sniedz informāciju par apstākļiem, kuru dēļ attiecīgais princips nav vai nevar tikt ieviests.

Sagatavojot Ziņojumu, Emitents ņem vērā šajā dokumentā minētos ieteikumus korporatīvās pārvaldības principu ieviešanai.

10. Emitents Ziņojumu sagatavo vienlaicīgi ar gada pārskatu un iesniedz to Biržas noteikumos noteiktajā termiņā, kā arī publicē minēto informāciju savā mājaslapā internetā.

II LABAS KORPORATĪVĀS PĀRVALDĪBAS PRINCIPI

AKCIONĀRU SAPULCE

Savas tiesības piedalīties Emitenta pārvaldē akcionāri īsteno akcionāru sapulcē. Saskaņā ar tiesību aktu noteikumiem Emitents kārtējo akcionāru sapulci sasauc vismaz reizi gadā. Ārkārtas akcionāru sapulces sasaukamas pēc vajadzības.

1. Akcionāru tiesību nodrošināšana un piedalīšanās akcionāru sapulcēs

Emitents nodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret visiem akcionāriem – vienas kategorijas akciju īpašniekiem. Visiem akcionāriem jābūt vienādām iespējām līdzdarboties Emitenta pārvaldē – piedalīties akcionāru sapulcēs un saņemt informāciju, kas akcionāriem nepieciešama lēmumu pieņemšanai.

- 1.1. Svarīgi ir nodrošināt, lai visiem vienas kategorijas akciju īpašniekiem ir arī vienādas tiesības, tai skaitā saņemt daļu no Emitenta peļņas dividendžu vai kādā citā veidā proporcionāli tiem piederošo akciju skaitam, ja tiem piederošās akcijas šādas tiesības paredz.
- 1.2. Emitents izstrādā peļņas sadales politiku. Politikas izstrādes gaitā vēlams ņemt vērā ne tikai tūlītēja labuma nodrošināšanu Emitenta akcionāriem, izmaksājot tiem dividendes, bet arī peļņas reinvestēšanas lietderību, tādējādi vairojot Emitenta vērtību nākotnē. Vēlams peļņas sadales politiku apspriest akcionāru sapulcē, tādējādi nodrošinot, lai ar to iepazītos pēc iespējas lielāks skaits akcionāru, un dodot iespēju akcionāriem izteikties. Informācija par Emitenta peļņas sadales politiku iekļaujama Ziņojumā, kā arī ievietojama Emitenta mājaslapā internetā.
- 1.3. Lai pietiekami efektīvi tiktu aizsargātas Emitenta akcionāru intereses, visus šajos Ieteikumos minētos jautājumus attiecībā uz akcionāru sapulču sasaukšanu un akcionāru nodrošināšanu ar nepieciešamo informāciju ir aicināti savā darbībā ievērot ne tikai Emitenti, bet arī jebkura cita persona, kas tiesību aktos noteiktajā kārtībā sasauc, izsludina un organizē akcionāru sapulci.
- 1.4. Emitenta akcionāriem nodrošināma iespēja savlaicīgi un regulāri saņemt visu nepieciešamo informāciju par Emitentu, piedalīties sapulcēs un balsot par darba kārtības jautājumiem. Emitentam jāveic visas iespējamās darbības, lai sapulcē piedalītos pēc iespējas lielāks skaits akcionāru, tāpēc sapulces norises vietai un laikam nevajadzētu ierobežot akcionāru ierašanos uz sapulci. Tāpat nebūtu pieļaujama izsludinātās akcionāru sapulces norises vietas un laika maiņa īsi pirms sapulces, kas tādējādi apgrūtinātu vai pat padarītu neiespējamu akcionāru ierašanos uz sapulci.

- 1.5. Emitents informē akcionārus par akcionāru sapulces sasaukšanu, izsludinot to tiesību aktos noteiktajā kārtībā un termiņos. Emitenti ir aicināti izsludināt akcionāru sapulci nekavējoties pēc tam, kad pieņemts lēmums par sapulces sasaukšanu, jo īpaši šis nosacījums attiecināms uz ārkārtas akcionāru sapulcēm. Informācija par sapulces sasaukšanu ievietojama arī Emitenta mājas lapā internetā, kur tā būtu jānodrošina vismaz vienā svešvalodā. Ieteicams, lai šī svešvaloda būtu angļu valoda, lai mājaslapu varētu lietot arī ārvalstu investori. Publiskojot informāciju par akcionāru sapulces sasaukšanu, norādāms arī sapulces sasaukšanas iniciators.
- 1.6. Emitents nodrošina, lai akcionāriem pirms sapulces savlaicīgi būtu pieejama visaptveroša informācija, kas saistīta ar sapulces norisi, norises vietu un balsošanu par pieņemamajiem lēmumiem, kā arī informācija par darba kārtību un lēmumu projektiem, par kuriem plānots balsot sapulcē. Emitents arī informē akcionārus, kur tie var vērsties, lai saņemtu atbildes uz jebkuriem jautājumiem par akcionāru sapulci un darba kārtības jautājumiem, un nodrošina nepieciešamo papildu informācijas sniegšanu akcionāriem.
- 1.7. Emitents nodrošina, lai vismaz 14 (četrpadsmit) dienas pirms sapulces akcionāriem būtu iespēja iepazīties ar sapulcē izskatāmo jautājumu lēmumu projektiem, tajā skaitā arī tiem, kas iesniegti papildus jau pēc sapulces izsludināšanas. Emitents nodrošina iespēju iepazīties ar pilnu lēmumu projektu tekstu, jo sevišķi tas attiecināms uz balsojumu par Emitenta statūtu grozījumiem, Emitenta amatpersonu ievēlēšanu, to atalgojuma noteikšanu, Emitenta peļņas sadali un citiem jautājumiem.
- 1.8. Emitents nedrīkst nekādā veidā ierobežot akcionāru tiesības izvirzīt ievēlēšanai padomē akcionāru pārstāvjus, un padomes locekļu un citu amatpersonu kandidatūras ir izvirzāmas savlaicīgi, lai akcionāriem vismaz 14 (četrpadsmit) dienas pirms akcionāru sapulces būtu pieejama informācija par minētajām personām vismaz tādā apjomā, kā tas noteikts šīs sadaļas 1.9. punktā.
- 1.9. Īpaša uzmanība jāpievērš tam, lai akcionāriem vismaz 14 (četrpadsmit) dienas pirms sapulces būtu iespēja iepazīties ar informāciju par padomes locekļu kandidātiem, kuru apstiprināšana plānota akcionāru sapulcē. Publiskojot informāciju par padomes locekļu kandidātiem, ir atklājama arī šo personu īsa profesionālā biogrāfija. Tā kā Emitenta padomes locekļu izvirzīšana ir jāveic ļoti rūpīgi, vēlams, lai Emitents minēto informāciju atklātu pēc iespējas savlaicīgāk.
- 1.10. Emitents nevar ierobežot akcionāru tiesības sapulces laikā konsultēties savā starpā, ja tas nepieciešams kāda lēmuma pieņemšanai vai jautājuma noskaidrošanai.
- 1.11. Lai nodrošinātu akcionārus ar visaptverošu informāciju par akcionāru sapulces norisi, Emitents izstrādā akcionāru sapulces norises reglamentu, kurā nosaka akcionāru sapulces norises kārtību un jebkuru ar sapulci saistītu organizatorisku jautājumu atrisināšanas kārtību (piemēram, akcionāru reģistrēšanos sapulcei, sapulcē izskatāmo jautājumu lēmumu pieņemšanas kārtību, Emitenta rīcību, ja kāds no darba kārtības jautājumiem netiek izskatīts, ja nevar tikt pieņemts lēmums u.tml.). Emitenta pieņemtajām procedūrām attiecībā uz piedalīšanos balsošanā jābūt viegli realizējamām.
- 1.12. Emitentam jānodrošina, lai akcionāriem sapulces norises laikā būtu iespējams uzdot jautājumus akcionāru sapulcē ievēlamo amatpersonu kandidātiem un citiem klātesošajiem Emitenta pārstāvjiem. Emitents ir tiesīgs noteikt saprātīgus jautājumu uzdošanas nosacījumus, piemēram, izslēdzot iespēju vienam akcionāram izmantot visu jautājumu uzdošanai paredzēto laiku, un noteikt vienas personas uzstāšanās maksimālo laika limitu.
- 1.13. Tā kā, nosakot ilgstošu sapulces pārtraukumu, uz neplānoti ilgu laiku tiek apgrūtinātas akcionāru tiesības brīvi rīkoties ar savām akcijām, nav vēlams akcionāru sapulcei izsludināt pārtraukumu. Nosacījumi, pie kādiem ir iespējams noteikt sapulces pārtraukumu, ir jāparedz arī sapulces norises reglamentā. Sapulces pārtraukums var būt kā pārtraukums pusdienām, īsas (ne vairāk kā uz 30 minūtēm) starppauzes u. tml.

- 1.14. Norādot akcionāru sapulces protokolā visu sapulcē izskatāmo darba kārtības jautājumu apspriešanas gaitu un saturu, sapulces vadītājam jānodrošina, lai gadījumos, ja kāds no sapulces dalībniekiem to pieprasa, protokolā tiktu atspoguļotas atsevišķas debates vai arī protokolam rakstveidā pievienoti akcionāra priekšlikumi vai jautājumi.

2. Emitenta pārvaldes institūciju locekļu un to kandidātu līdzdalība akcionāru sapulcē

Akcionāru sapulcē jāpiedalās Emitenta valdes locekļiem, revidentam, kā arī iespējami lielākam skaitam Emitenta padomes locekļu.

- 2.1. Emitenta pārvaldes institūciju locekļu un revidenta dalība sapulcē nepieciešama, lai nodrošinātu informācijas apmaiņu starp Emitenta akcionāriem un pārvaldes institūciju locekļiem, kā arī lai nodrošinātu akcionāru tiesības saņemt kompetentu personu atbildes uz uzdotajiem jautājumiem. Akcionāru sapulcē, kurā netiek izskatīti ar Emitenta finansēm saistīti jautājumi, Emitenta revidenta klātbūtne nav obligāta. Izmantojot tiesības uzdot jautājumus, akcionāri var iegūt sīkāku informāciju par apstākļiem, kas varētu ietekmēt finanšu pārskata un Emitenta finansiālās situācijas novērtējumu.
- 2.2. Sapulcē jāpiedalās Emitenta amatpersonu kandidātiem, kuru ievēlēšana plānota akcionāru sapulcē. Tas īpaši attiecināms uz padomes locekļiem. Ja padomes locekļa vai revidenta amata kandidāts nevar piedalīties akcionāru sapulcē un tam ir svarīgs iemesls, tad ir pieļaujama attiecīgās personas neierašanās uz akcionāru sapulci. Šādā gadījumā visa būtiskā informācija par kandidātu ir jāatklāj pirms sapulces.
- 2.3. Akcionāru sapulces laikā sapulces dalībniekiem jābūt iespējai iegūt informāciju par amatpersonām vai amatpersonu kandidātiem, kuri nav ieradušies uz sapulci un to neierašanās iemesliem. Emitenta amatpersonu neierašanās iemesli akcionāru sapulcē būtu fiksējami akcionāru sapulces protokolā.

VALDE

Valde ir Emitenta izpildinstitūcija, kura vada un pārstāv Emitentu tā ikdienas darbībā, tādēļ Emitentam jānodrošina, lai valde būtu efektīva, lemtspējīga un uz peļņas gūšanu orientēta, skaidri nosakot tās pienākumus un atbildību.

3. Valdes pienākumi un atbildība

Emitentam jānosaka skaidri un nepārprotami valdes pienākumi, pilnvaras un tās locekļu atbildība, tādējādi nodrošinot sekmīgu valdes darbību un Emitenta vērtības pieaugumu.

- 3.1. Valdes pienākums ir vadīt Emitenta darbību, kas ietver arī atbildību par Emitenta noteikto mērķu un stratēģijas realizēšanu un atbildību par sasniegtajiem rezultātiem. Par minēto valde ir atbildīga padomei, kā arī akcionāru sapulcei. Pildot savus pienākumus, valdei ir jāpieņem lēmumi neatkarīgi no savām personīgajām vai Emitentu kontrolējošo akcionāru interesēm un jāvadās no visu akcionāru interesēm, ņemot vērā Emitenta un ar to saistīto uzņēmumu (vai filiāļu) kopējās intereses.
- 3.2. Valdes pilnvaras nosakāmas valdes nolikumā vai tam pielīdzināmā dokumentā, kas publicējams Emitenta mājaslapā internetā. Šim dokumentam jābūt pieejamam arī Emitenta birojā.
- 3.3. Valde ir atbildīga arī par visu saistošo normatīvo aktu ievērošanu, par risku pārvaldīšanu, kā arī par Emitenta finansiālo darbību.
- 3.4. Valdei jāpilda noteikti uzdevumi, tajā skaitā:

- 1) korporatīvās stratēģijas, noteikto darbības plānu, risku kontroles procedūru, gada budžeta un biznesa plānu izpildes novērtēšana un virzīšana, nodrošinot kontroli pār plānu izpildi un plānoto rezultātu sasniegšanu;
  - 2) Emitenta vadošo darbinieku atlase, to atalgojuma noteikšana, darbības kontrolēšana un nepieciešamības gadījumā to nomaiņa, ievērojot Emitenta noteikto personāla politiku;
  - 3) savlaicīga un kvalitatīva atskaišu sniegšana, nodrošinot arī iekšējās revīzijas veikšanu, un informācijas atklāšanas kontrole.
- 3.5. Valde gada pārskatā apliecina, ka iekšējā riska kontroles procedūras ir efektīvas un ka riska vadība un iekšējā kontrole visa gada laikā ir veikta atbilstoši minētajām kontroles procedūrām.
- 3.6. Vēlams, lai valde iesniegtu apstiprināšanai Emitenta padomē lēmumus, kas nosaka Emitenta mērķus un stratēģiju šo mērķu sasniegšanai (līdzdalība citās sabiedrībās, īpašumu iegūšana vai atsavināšana, darbības paplašināšana, atverot pārstāvniecības vai filiāles, vai paplašinot darbības jomu u. tml.).

4. Valdes sastāvs un valdes locekļiem izvirzāmās prasības

Emitenta apstiprinātajam valdes sastāvam jābūt tādām, kas spētu nodrošināt pietiekami kritisku un neatkarīgu attieksmi lēmumu izvērtēšanā un pieņemšanā.

- 4.1. Veidojot valdi, jāievēro, lai katram no valdes locekļiem būtu atbilstoša izglītība un darba pieredze. Emitents izveido valdes loceklim izvirzāmo prasību apkopojumu, kurā būtu noteiktas katram valdes loceklim nepieciešamās prasmes, izglītība, iepriekšējā darba pieredze un citi atlases kritēriji.
- 4.2. Emitenta mājas lapā internetā par katru Emitenta valdes locekli ir jāievieto šāda informācija: vārds, uzvārds, dzimšanas gads, iegūtā izglītība, termiņš, uz kādu ievēlēts valdes loceklis, tā ieņemamais amats, pēdējo trīs gadu profesionālās pieredzes apraksts, tā īpašumā esošo Emitenta vai tā meitas/mātes kompāniju akciju skaits, informācija par ieņemamajiem amatiem citās kapitālsabiedrībās.
- 4.3. Lai varētu sekmīgi pildīt savus pienākumus, valdes locekļiem jābūt pieejamai savlaicīgai un precīzai informācijai par Emitenta darbību. Valdei jābūt iespējai sniegt objektīvu vērtējumu par Emitenta darbību. Valdes locekļiem jābūt pietiekamam laikam savu pienākumu veikšanai.
- 4.4. Nav vēlams vienu un to pašu valdes locekli ievēlēt valdē vairāk kā četrus termiņus pēc kārtas. Emitentam ir jāizvērtē, vai tādējādi tiks veicināta Emitenta darbības attīstība un būs iespējams izvairīties no situācijas, kad vienas vai atsevišķu personu rokās, ievērojot to ilggadējo darbību pie Emitenta, tiek koncentrēta lielāka vara. Ja arī šāda ievēlēšana tiek pieļauta, būtu vēlams apsvērt nepieciešamību mainīt attiecīgā valdes locekļa pārzinā nodoto Emitenta darbības jomu.

5. Valdes locekļu darba apmaksā

Katram valdes loceklim par tā veikto darbu ir nosakāma taisnīga un samērīga atlīdzība, un atalgojuma noteikšanas principiem ir jābūt skaidriem un atklātiem.

- 5.1. Atalgojumam, ko nosaka valdes locekļiem, ir jābūt skaidri definētam un caurskatāmam. Emitenta padome veic regulāru noteiktā atalgojuma pārskatīšanu saskaņā ar Emitenta noteikto atalgojuma politiku.
- 5.2. Nosakot valdes locekļu atalgojumu un paredzot atalgojuma struktūrā mainīgo daļu, vēlams, to piesaistīt iepriekš noteiktiem īstermiņa un ilgtermiņa mērķiem. Atalgojuma mainīgās daļas piesaiste tikai īstermiņa rezultātiem neveicinās valdes locekļu ieinteresētību Emitenta ilgtermiņa izaugsmē un rezultātu uzlabošanā. Ieteicams, lai atalgojuma apjoms un struktūra

būtu atkarīga no uzņēmuma darbības rezultātiem, akciju cenas un citiem ar Emitentu saistītiem notikumiem.

- 5.3. Emitenta padome, nosakot atalgojumu valdes locekļiem, ievēro Emitenta noteikto atalgojuma politiku. Novērtējot valdes locekļu darbu, padome ņem vērā katram valdes loceklim noteiktos pienākumus, Emitenta ekonomisko stāvokli un citus rādītājus, ko uzskata par svarīgiem valdes locekļa darba novērtēšanā.
- 5.4. Ja valdes loceklim kā atalgojums tiek piešķirtas akciju opcijas, kas dod tiesības tam iegūt Emitenta akcijas, Emitents ievēro Biržas noteikumos noteiktos opciju piešķiršanas nosacījumus.
- 5.5. Atklājot informāciju par Emitenta valdes locekļiem izmaksāto kopējo atalgojuma apjomu, Emitents, ja tas ir iespējams, ir aicināts atklāt arī informāciju par iepriekšējiem pārskata gadiem, ja šāda informācija nav tikusi atklāta iepriekš. Informācijas atklāšana par iepriekšējiem gadiem ir īpaši svarīga tāpēc, lai ieguldītāji spētu novērtēt Emitenta valdes locekļiem piemērojamo atalgojuma politiku ilgtermiņā un Emitenta attīstības rādītāju sasaisti ar pārmaiņām atalgojuma sistēmās.

6. Interesu konfliktu identificēšana valdes locekļu darbībā

Katram valdes loceklim savā darbībā ir jāizvairās no jebkādiem interešu konfliktiem un jābūt maksimāli neatkarīgam no jebkuriem ārējiem apstākļiem, ar vēlmi uzņemties atbildību par pieņemtajiem lēmumiem un jāievēro vispārpieņemtie ētikas principi, pieņemot jebkurus ar Emitenta darbību saistītus lēmumus.

- 6.1. Katra valdes locekļa pienākums ir novērst jebkādu, pat tikai šķietamu, interešu konfliktu rašanos savā darbībā. Pieņemot lēmumus, valdes loceklis vadās no Emitenta interesēm un neizmanto Emitentam izvirzītos sadarbības piedāvājumus personīgā labuma gūšanai.
- 6.2. Par jebkura interešu konflikta rašanos vai tikai tā iespējamību valdes loceklim nekavējoties jāpaziņo pārējiem valdes locekļiem. Valdes loceklis paziņo par jebkuru darījumu vai līgumu, kuru Emitents plāno slēgt ar personu, kam ar valdes locekli ir ciešas attiecības, vai kas ir ar valdes locekli saistīta persona, kā arī informē par jebkādu interešu konfliktu rašanos noslēgto līgumu darbības laikā.

Par personām, kam ir ciešas attiecības ar valdes locekli, šo ieteikumu izpratnē tiek uzskatītas: valdes locekļa laulātais, radnieks vai svainis, skaitot radniecību līdz otrajai pakāpei un svainību līdz pirmajai pakāpei, vai personas, ar kurām valdes loceklim vismaz vienu gadu ir kopīga saimniecība. Par personām, kas ir saistītas ar valdes locekli, šo ieteikumu izpratnē uzskatāmas juridiskas personas, kurās valdes loceklis vai ar to cieši saistītas personas ieņem valdes vai padomes locekļa amatu, veic reidenta pienākumus vai ieņem citu vadošu amatu, kurā atrodoties, tam ir iespējams noteikt vai ietekmēt attiecīgās juridiskās personas darbības stratēģiju.
- 6.3. Valdes loceklim nebūtu vēlams piedalīties tādu lēmumu pieņemšanā, kuri varētu radīt interešu konfliktu.

PADOME

Saskaņā ar tiesību aktiem padome ir Emitenta pārraudzības institūcija, kas pārstāv akcionāru intereses sapulču starplaikos un, likumā un Emitenta statūtos noteiktajos gadījumos, uzrauga valdes darbību.

7. Padomes pienākumi un atbildība

Emitenta padomes darbības mērķis ir darboties visu akcionāru interesēs, nodrošinot Emitenta vērtības pieaugumu. Emitentam jānosaka skaidri padomes pienākumi un padomes locekļu

atbildība, kā arī jānodrošina, lai atsevišķi padomes locekļi vai to grupa nevarētu ieņemt dominējošu lomu lēmumu pieņemšanā.

- 7.1. Padomes funkcijas nosakāmas padomes nolikumā vai tam pielīdzināmā dokumentā, kas regulētu padomes darbību, un tas ievietojams Emitenta mājaslapā internetā. Šim dokumentam jābūt pieejamam arī Emitenta birojā.
- 7.2. Emitenta gada pārskatam pievienotajā padomes ziņojumā padome sniedz vispārīgu informāciju par savu darbību attiecīgajā pārskata gadā, informāciju par korporatīvās pārvaldības principu ievērošanu Emitenta darbībā, kā arī sniedz citu pēc tās ieskatiem nepieciešamo informāciju.
- 7.3. Padomes veiktā pārraudzība pār valdes darbību ietver uzraudzību pār Emitenta mērķu sasniegšanu, korporatīvo stratēģiju un risku pārvaldi, finanšu atskaišu procesu, valdes priekšlikumiem par Emitenta peļņas izlietošanu un Emitenta darbības veikšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Par katru no minētajiem jautājumiem padomei būtu jāapspriežas un jāizsaka savs viedoklis vismaz reizi gadā, ievērojot normatīvajos aktos noteikto padomes sēžu sasaukšanas regularitāti, un apspriežu rezultāti jāatspoguļo padomes ziņojumā.
- 7.4. Padome un katrs tās loceklis ir atbildīgi, lai to rīcībā būtu visa viņu pienākumu veikšanai nepieciešamā informācija, kura iegūstama no valdes locekļiem un iekšējiem revidentiem vai, ja nepieciešams, no Emitenta darbiniekiem un ārējiem konsultantiem. Informācijas apmaiņas nodrošināšanai padomes priekšsēdētājam regulāri jāsažinās ar Emitenta valdi, tai skaitā ar valdes priekšsēdētāju, un jāapspriež visi svarīgākie ar Emitenta darbības un attīstības stratēģiju, biznesa aktivitātēm un risku vadību saistītie jautājumi.
- 7.5. Nosakot padomes funkcijas, būtu jāparedz pienākums katram padomes loceklim sniegt skaidrojumu Emitentam gadījumos, kad tas nevar piedalīties padomes sēdēs. Ir vēlams atklāt informāciju, kuri no padomes locekļiem nav apmeklējuši vairāk kā pusi no padomes sēdēm pārskata gada laikā, norādot arī neapmeklējuma iemeslus.
- 7.6. Padomes veiktā valdes pārraudzība ir sevišķi svarīga jomās, kurās ir liela iespējamība rasties interešu konfliktiem: valdes locekļu iecelšana, valdes locekļu atalgojuma noteikšana un Emitenta darbības revīzija. Lai veicinātu padomes efektīvāku darbību un pienākumu sadali padomes locekļu vidū, padome var izveidot atsevišķas komisijas (revīzijas, nominācijas (iecelšanas), atalgojuma un citas komisijas).
- 7.7. Pirms pieņemt lēmumu par komisiju izveidošanu, padomei ir jāizvērtē iespējamie ieguvumi un paredzamās komisiju darba izmaksas, ja tādas tiek plānotas. Izveidojamo komisiju struktūru un skaitu, kādu padome uzskata par nepieciešamu, lai optimizētu savu darbu, nosaka pati padome. Par komisiju izveidi padome informē Emitenta akcionārus, iekļauj Ziņojumā un atklāj informāciju Emitenta mājaslapā internetā.
- 7.8. Ja tiek pieņemts lēmums par vienas vai vairāku komisiju izveidošanu, komisiju darba finansēšana pieļaujama tikai akcionāru sapulces apstiprinātā padomes budžeta ietvaros. Atsevišķu jautājumu nodošana komisiju pārziņā nekādā ziņā nevar tikt uzskatīta par padomes funkciju nodošanu. Padomes komisijas neaizstāj padomi, un to lēmumiem ir tikai rekomendējošs raksturs. Komisiju izveidošana neatbrīvo Emitenta padomi no atbildības par pieņemtajiem lēmumiem. Komisiju uzdevums ir sagatavot priekšlikumus padomes lēmumu pieņemšanai, bet galīgo lēmumu pieņem pati padome.

8. Padomes sastāvs un padomes locekļiem izvirzāmās prasības

Emitenta noteiktajai padomes struktūrai ir jābūt pārskatāmai un saprotamai un jānodrošina pietiekami kritiska un neatkarīga attieksme lēmumu izvērtēšanā un pieņemšanā.

- 8.1. Emitentam ir jāpieprasa katram padomes loceklim, kā arī katram padomes locekļa kandidātam, kura ievēlēšana plānota akcionāru sapulcē, lai tie iesniegtu Emitentam par

sevi šādu informāciju: vārds, uzvārds, dzimšanas gads, iegūtā izglītība, padomes locekļa amata ieņemšanas termiņš, pēdējo triju gadu profesionālās pieredzes apraksts, tā īpašumā esošo Emitenta vai tā meitas/mātes kompāniju akciju skaits, informācija par ieņemamajiem amatiem citās kapitālsabiedrībās. Minētā informācija ievietojama Emitenta mājaslapā internetā, papildus minētajam norādot arī termiņu, uz kādu ievēlēts padomes loceklis, tā ieņemamo amatu, tai skaitā arī papildu amatus un pienākumus, ja tādi pastāv.

- 8.2. Nosakot padomes locekļiem un to kandidātiem izvirzāmās prasības par pieļaujamo papildu amatu skaitu, jāvērs uzmanība uz to, ka padomes loceklim jābūt pietiekamam laikam savu pienākumu veikšanai, lai tie varētu sekmīgi pildīt savus pienākumus un pilnvērtīgi darboties Emitenta interesēs.
- 8.3. Veidojot Emitenta padomi, būtu jāņem vērā padomes locekļu kvalifikācija, un tā periodiski jāizvērtē. Padomes sastāvs būtu jāveido no locekļiem, kuriem kopumā piemīt zināšanu, viedokļu un pieredzes dažādība, kas nepieciešama, lai padome varētu sekmīgi veikt savus uzdevumus.
- 8.4. Katram padomes loceklim savā darbībā jābūt maksimāli neatkarīgam no jebkuriem ārējiem apstākļiem un ar vēlmi uzņemties atbildību par pieņemtajiem lēmumiem, jāievēro vispārpieņemtie ētikas principi, pieņemot jebkurus ar Emitenta darbību saistītus lēmumus.
- 8.5. Nav iespējams izveidot sarakstu, kurā būtu norādīti visi apstākļi, kas varētu apdraudēt padomes locekļu neatkarību vai ko varētu izmantot, vērtējot konkrētas personas atbilstību neatkarīga padomes locekļa statusam. Tāpēc Emitentam, vērtējot padomes locekļu neatkarību, jāvadās no Pielikumā minētajiem padomes locekļu neatkarības kritērijiem.
- 8.6. Ir vēlams, lai vismaz puse no padomes locekļiem būtu neatkarīgi, atbilstoši Pielikumā noteiktajiem padomes locekļu neatkarības kritērijiem. Ja padomes locekļu skaits veido nepāra skaitli, tad neatkarīgie padomes locekļi var būt par vienu mazāk nekā tie, kas neatbilst Pielikumā norādītajiem neatkarības kritērijiem.
- 8.7. Par neatkarīgu ir uzskatāma persona, kura atbilst Pielikumā minētajiem padomes locekļa neatkarības kritērijiem. Ja padomes loceklis neatbilst kādiem no Pielikumā minētajiem neatkarības kritērijiem, bet Emitents tomēr uzskata šādu padomes locekli par neatkarīgu, tad tam jāsniedz sīkaks sava viedokļa skaidrojums par pieļautajām atkāpēm.
- 8.8. Personas atbilstība Pielikumā dotajiem neatkarības kritērijiem jāizvērtē jau tad, kad attiecīgais padomes locekļa kandidāts tiek izvirzīts ievēlēšanai padomē. Emitents katru gadu Ziņojumā atklāj informāciju, kuri no padomes locekļiem uzskatāmi par neatkarīgiem.

9. Padomes locekļu darba apmaksā

Nosakot samaksu Emitenta padomes locekļiem par veiktajiem pienākumiem, jāievēro samērīguma princips, un atalgojuma noteikšanas principiem ir jābūt skaidriem un atklātiem.

- 9.1. Ja padomes loceklim par tam uzticēto pienākumu izpildi tiek noteikts atalgojums, tam jābūt paredzētam Emitenta atalgojuma politikā.
- 9.2. Izskatot padomes ziņojumu, kārtējā akcionāru sapulcē ieteicams veikt arī padomes darba novērtējumu. Akcionāri izvērtē padomes darbu, pamatojoties uz padomes ziņojumu un citu padomes sniegto informāciju, kas ir akcionāru rīcībā un kas ļauj izvērtēt padomes veikto uzdevumu kvalitāti un lietderību. Ja tiek veikts padomes darba novērtējums, tad tam jāietver padomes sastāva izvērtējums, darba organizācija un spēja darboties kā vienotam veselumam, kā arī katra padomes locekļa kompetences izvērtējums. Novērtējama ir arī katra padomes locekļa un padomes komisiju, ja tādas ir izveidotas, darba efektivitāte. Lemjot par padomes locekļu darba apmaksu, akcionāru sapulce ņem vērā veikto izvērtējumu.
- 9.3. Padomes locekļiem noteikto kopējo atalgojuma apmēru Emitents atklāj Ziņojumā. Emitentam ir jāatklāj kopējais padomes locekļiem izmaksātais atalgojums, kā arī atsevišķi

jānorāda padomes locekļiem maksātais algas apjoms un maksātā atalgojuma mainīgā daļa, ja tāda tikusi piešķirta. Ar atalgojuma mainīgo daļu tiek saprasti jebkuri Emitenta padomes loceklim piešķirti maksājumi, kas nav darba alga, kā piemēram: atalgojums, kas tiek maksāts atkarībā no Emitenta darbības finansiālajiem rezultātiem (prēmijas), akciju opcijas, kas dod tiesības uz Emitenta akcijām, dalība pensiju plānos u. tml.

- 9.4. Nosakot padomes locekļu atalgojumu un paredzot atalgojuma struktūrā mainīgo daļu, tā parasti piesaistāma iepriekš noteiktiem īstermiņa un ilgtermiņa mērķiem.
- 9.5. Atklājot informāciju par Emitenta padomes locekļiem izmaksāto atalgojuma apjomu, Emitents, ja tas ir iespējams, ir aicināts atklāt arī informāciju par iepriekšējiem pārskata gadiem, ja tā nav tikusi atklāta iepriekš. Informācijas atklāšana par iepriekšējiem gadiem ir svarīga, lai ieguldītāji spētu novērtēt Emitenta padomes locekļiem piemērojamo atalgojuma politiku ilgtermiņā un Emitenta attīstības rādītāju sasaisti ar pārmaiņām atalgojuma sistēmās.

10. Interēšu konfliktu identificēšana padomes locekļu darbībā

Ikvienam padomes loceklim savā darbībā ir jāizvairās no jebkādiem interēšu konfliktiem un jābūt maksimāli neatkarīgam no jebkuriem ārējiem apstākļiem. Padomes loceklim, pieņemot jebkurus ar Emitenta darbību saistītus lēmumus, ir jāievēro vispārpieņemtie ētikas principi un jāuzņemas atbildība par pieņemtajiem lēmumiem.

- 10.1. Katra padomes locekļa pienākums ir novērst jebkādu, pat tikai šķietamu, interēšu konfliktu rašanos savā darbībā. Pieņemot lēmumus, padomes loceklis vadās no Emitenta interesēm un neizmanto Emitentam izvirzītos sadarbības piedāvājumus personīgā labuma gūšanai.
- 10.2. Par jebkura interēšu konflikta rašanos vai tikai tā iespējamību padomes loceklim nekavējoties jāpaziņo pārējiem padomes locekļiem. Padomes loceklis paziņo par jebkuru darījumu vai līgumu, kuru Emitents plāno slēgt ar personu, kam ar padomes loekli ir ciešas attiecības, vai kas ir ar padomes loekli saistīta persona, kā arī informē par jebkādu interēšu konfliktu rašanos noslēgto līgumu darbības laikā.

Par personām, kam ir ciešas attiecības ar padomes loekli, šo ieteikumu izpratnē tiek uzskatītas: padomes locekļa laulātais, radnieks vai svainis, skaitot radniecību līdz otrajai pakāpei un svainību līdz pirmajai pakāpei, vai personas, ar kurām padomes loceklim vismaz vienu gadu ir kopīga saimniecība. Par personām, kas ir saistītas ar padomes loekli, šo ieteikumu izpratnē uzskatāmas juridiskas personas, kurās padomes loceklis vai ar to cieši saistītas personas ieņem valdes vai padomes locekļa amatu, veic revidenta pienākumus vai ieņem citu vadošu amatu, kurā atrodies, tam ir iespējams noteikt vai ietekmēt attiecīgās juridiskās personas darbības stratēģiju.

- 10.3. Padomes loceklim, kurš atrodas iespējamā interēšu konflikta situācijā, nebūtu vēlams piedalīties tādu lēmumu pieņemšanā, kuri var būt saistīti ar šī interēšu konflikta rašanos.

INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANA

Laba korporatīvās pārvaldības prakse Emitentam, kura akcijas ir iekļautas Biržas regulētā tirgū, nozīmē, ka Emitenta atklātajai informācijai jāsniedz priekšstats par Emitenta saimniecisko darbību un tās finanšu rezultātiem. Tas veicina pamatotu publiskā apgrozībā esošo finanšu instrumentu cenas noteikšanu, kā arī uzticību finanšu un kapitāla tirgiem. Informācijas atklāšana ir cieši saistīta ar investoru attiecībām (turpmāk – IA), kuras var definēt kā Emitenta attiecību veidošanas procesu ar tā potenciālajiem un esošajiem investoriem un citām Emitenta darbībā ieinteresētajām pusēm.

11. Emitenta darbības caurspīdīgums

Emitenta publicētajai informācijai jābūt savlaicīgai un tādai, kas ļautu akcionāriem izvērtēt, kā darbojas Emitenta pārvaldība, sniegtu priekšstatu par uzņēmuma darbību un finanšu rezultātiem, kā arī ļautu pieņemt pamatotus lēmumus attiecībā uz viņiem piederošajām akcijām.

- 11.1. Korporatīvās pārvaldības struktūra jāveido tā, lai nodrošinātu savlaicīgu un izsmeļošu informāciju par visiem būtiskajiem jautājumiem, kas skar Emitentu, ieskaitot tā finansiālo situāciju, darbības rezultātus un īpašnieku struktūru.
- 11.2. Atklājamajai informācijai jābūt pārbaudītai, precīzai, nepārprotamai un sagatavotai saskaņā ar augstas kvalitātes standartiem.
- 11.3. Emitentam būtu jāieceļ persona, kas Emitenta vārdā ir tiesīga kontaktēties ar presi un citiem masu medijiem, tādējādi nodrošinot informācijas vienotu izplatīšanu, izvairoties no pretrunīgas un nepatiesas informācijas publicēšanas, un ar kuru nepieciešamības gadījumā var sazināties gan Birža, gan ieguldītāji.
- 11.4. Emitentam jānodrošina savlaicīga un noteiktajām prasībām atbilstoša Emitenta finanšu pārskatu un gada pārskatu sagatavošana un atklāšana. Pārskatu sagatavošanas kārtība būtu jāparedz Emitenta iekšējās procedūrās.

12. Investoru attiecības

Ievērojot to, ka Emitenta akcijas tiek piedāvātas regulētā tirgū, vienlīdz svarīga ir arī tāda Emitenta darbības joma kā investoru attiecības (turpmāk – IA), to attīstīšana un uzturēšana, īpašu uzmanību pievēršot tam, lai visiem investoriem būtu pieejama vienlīdzīga, savlaicīga un pietiekama informācija.

- 12.1. Galvenie IA mērķi ir precīzas un patiesas ar Emitenta darbību saistītas informācijas sniegšana finanšu tirgus dalībniekiem, kā arī atgriezeniskās saites nodrošināšana, t.i., atsauksmju saņemšana no esošajiem un potenciālajiem ieguldītājiem un citām personām. Īstenojot IA procesu, jāpatur prātā, ka mērķauditoriju neveido tikai institucionālie investori un finanšu tirgus analītiķi. Arvien lielāks uzsvars jāliek uz individuālajiem investoriem, tāpat arvien lielāka nozīme piešķirama citu ieinteresēto pušu: darbinieku, kreditoru un darījumu partneru informēšanai.
- 12.2. IA informācijas aprītei ir izmantojami vairāki kanāli. Emitenta IA stratēģija jāveido, izmantojot gan tehnoloģiju sniegtās iespējas (mājaslapa internetā), gan attiecības ar masu medijiem, gan saiknes ar finanšu tirgus dalībniekiem. Ievērojot mūsdienu tehnoloģiju attīstības pakāpi un pieejamību, ikviena mūsdienu uzņēmuma IA tiek izmantots internets. Šis medija veids vairumam investoru, īpaši ārvalstu, ir kļuvis par vienu no svarīgākajiem komunikāciju līdzekļiem.
- 12.3. Pamatprincipi, kuri Emitentam būtu jāievēro, veidojot mājaslapas IA sadaļu:
  - 1) interneta mājaslapas IA sadaļa ir jāuztver ne tikai kā informācijas vai faktu glabātava, bet gan kā viens no primārajiem komunikāciju līdzekļiem, ar kura palīdzību iespējams informēt esošos un potenciālos akcionārus;
  - 2) visiem interneta mājaslapas IA sadaļas apmeklētājiem ir jābūt iespējai ērti iegūt visu tajā publicēto informāciju. Informācija mājaslapā jāatspoguļo visās svešvalodās, kurās Emitents parasti izplata informāciju, lai nekādā veidā netiktu diskriminēti ārvalstu investori, taču ievērojot, ka informācija atklājama vismaz latviešu un angļu valodā;
  - 4) ieteicams apsvērt risinājumu, kas ļautu esošajiem un potenciālajiem investoriem un citiem interesentiem uzturēt saikni ar Emitentu, izmantojot mājaslapas IA sadaļu - uzdot jautājumus un saņemt atbildes, pasūtīt jaunāko informāciju, izteikt viedokli u.tml.;

- 5) mājaslapā ievietotā informācija ir regulāri jāatjauno, un jānodrošina ar Emitentu un tā darbību saistīto jaunumu savlaicīga ievietošana. Nav pieļaujams, ka mājaslapā ir atrodamā novecojusi informācija, kas var maldināt tās lietotājus;
- 6) pēc mājaslapas izveides pašiem tās veidotājiem vēlams izvērtēt IA sadaļu no lietotāja viedokļa – vai interesējošā informācija ir viegli atrodamā, vai ievietotā informācija sniedz atbildes uz svarīgākajiem jautājumiem u. tml.

12.4. Emitentam jānodrošina, lai tā mājaslapas IA sadaļā būtu atrodamā vismaz šāda informācija:

- 1) vispārēja informācija par Emitentu - tā izveidošanas un darbības vēsture, reģistrācijas dati, nozares raksturojums, galvenie darbības veidi;
- 2) Emitenta Ziņojums (“*ievēro vai paskaidro*”) par korporatīvās pārvaldības principu ieviešanu;
- 3) emitēto un apmaksāto finanšu instrumentu skaits, norādot, cik no tiem iekļauti regulētā tirgū;
- 4) informācija saistībā ar akcionāru sapulču organizēšanu, izskatāmajiem lēmumu projektiem, pieņemtajiem lēmumiem – vismaz par pēdējo pārskata gadu;
- 5) Emitenta statūti;
- 7) Emitenta valdes, padomes nolikums vai cits tam pielīdzināms dokuments, kas regulē to darbību, kā arī Emitenta atalgojuma politika un akcionāru sapulces norises reglaments, ja tāds ir ticis pieņemts;
- 8) Padomes komisiju, ja tādas tikušas izveidotas, darba pienākumu apraksts, kā arī informācija par komisiju paveikto;
- 9) informācija par esošajiem Emitenta padomes un valdes locekļiem (par katru atsevišķi): profesionālā darba pieredze, izglītība, īpašumā esošās Emitenta akcijas (stāvoklis uz gada sākumu, informācija atjaunojama pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā reizi gadā), amati citās uzņēmēj sabiedrībās, kā arī valdes un padomes locekļu pilnvaru termiņi;
- 10) Emitenta akcionāri, kuriem pieder vismaz 5% Emitenta akciju, un informācija par akcionāru maiņu;
- 11) Emitenta finanšu pārskati un gada pārskats, kas sagatavoti saskaņā ar tiesību aktos un Biržas noteikumos noteikto kārtību;
- 12) Jebkura cita informācija, kas Emitentam jāatklāj, piemēram, informācija par būtiskiem notikumiem, Emitenta sagatavotie paziņojumi presei, arhivēta informācija par Emitenta finanšu un gada pārskatiem par iepriekšējiem periodiem u. tml.

IEKŠĒJĀ KONTROLE UN RISKU VADĪBA

Iekšējās kontroles un risku vadības nolūks ir nodrošināt Emitenta efektīvu un sekmīgu darbību, sniegtās informācijas patiesumu un atbilstību attiecīgajiem normatīvajiem aktiem un darbības principiem. Iekšējā kontrole palīdz valdei identificēt trūkumus Emitenta pārvaldē un potenciālos riskus, kā arī veicina padomes pienākuma - pārraudzīt valdes darbību - efektīvu izpildi.

13. Emitenta ārējās un iekšējās kontroles darbības principi

Emitenta veiksmīgas darbības nodrošināšanai nepieciešams paredzēt regulāru tās kontroli un noteikt kārtību iekšējās un ārējās kontroles (revīzijas) veikšanai.

- 13.1. Lai nodrošinātu veiksmīgu darbību, Emitentam pastāvīgi jākontrolē sava darbība – tai skaitā ir jādefinē iekšējās kontroles kārtība.
- 13.2. Risku vadības mērķis ir nodrošināt ar Emitenta komercdarbību saistītu risku apzināšanu un uzraudzīšanu. Lai nodrošinātu efektīvu risku vadību, ir nepieciešams definēt risku vadības pamatprincipus. Ir ieteicams raksturot būtiskākos ar Emitenta darbību saistītos potenciālos un esošos riskus.

- 13.3. Revidentam jānodrošina pieeja tā pienākumu veikšanai nepieciešamajai informācijai un iespēja apmeklēt padomes un valdes sēdes, kurās tiek skatīti finanšu rezultāti vai citi jautājumi.
- 13.4. Revidentam savā darbībā ir jābūt neatkarīgam, un tā uzdevums ir sniegt Emitentam neatkarīgus un objektīvus revīzijas un konsultatīva rakstura pakalpojumus, lai veicinātu Emitenta darba efektivitāti un sniegtu atbalstu Emitenta vadībai izvirzīto mērķu sasniegšanā, piedāvājot sistemātisku pieeju risku vadības un kontroles procesu izvērtēšanai un uzlabošanai.
- 13.5. Vismaz reizi gadā ir ieteicams veikt neatkarīgu iekšējo pārbaudi, kas novērtētu Emitenta darbību, tai skaitā tās atbilstību Emitenta apstiprinātajām procedūrām.
- 13.6. Apstiprinot revidentu, būtu vēlams, lai viena revidenta pilnvaru laiks nesakristu ar valdes pilnvaru laiku.

ATALGOJUMA POLITIKA

14. Emitenta atalgojuma politika

Valdes un padomes locekļu atalgojuma politika – atalgojuma forma, struktūra un apjoms - ir viena no tām jomām, kurā iesaistītajām personām ir potenciāli lielāks risks nonākt interešu konflikta situācijā. Lai to novērstu, Emitentam ir vēlams noteikt skaidru atalgojuma politiku.

- 14.1. Emitents ir aicināts izstrādāt atalgojuma politiku, kurā būtu nosakāmi galvenie atalgojuma noteikšanas principi, iespējamās atalgojuma shēmas un citi ar to saistīti būtiski jautājumi. Atalgojuma politikas izstrāde ir nododama Emitenta padomes pārziņā, kura tās projekta sagatavošanas laikā noteikti konsultējas ar Emitenta valdi. Atalgojuma politika vai tās nozīmīgākās sastāvdaļas ir publiskojamas kā jebkura cita ar Emitenta darbību saistīta būtiska informācija.
- 14.2. Mainīgā atalgojuma shēmas, kurās kā atlīdzība paredzētas Emitenta akcijas vai akciju opcijas, kā arī jebkuri būtiski grozījumi šādās shēmās būtu jāizskata arī akcionāru sapulcē, un nepieciešamības gadījumā jāpieņem atbilstoši lēmumi. Ievērojot minēto, akcionāriem pirms sapulces būtu jānodrošina visa nepieciešamā informācija.
- 14.3. Atalgojuma shēmas, kurās kā atlīdzība paredzētas Emitenta akcijas, teorētiski var radīt zaudējumus Emitenta akcionāriem, jo jaunas akciju emisijas dēļ ir iespējama akciju cenas pazemināšanās. Tādēļ pirms jebkādas šāda veida atalgojuma shēmas izstrādes un apstiprināšanas ir nepieciešams izvērtēt iespējamus ieguvumus vai zaudējumus.
- 14.4. Izstrādājot atalgojuma politiku, Emitentam ir noteikti jāatklāj informācija par to, kā Emitents plāno nodrošināt saskaņā ar apstiprinātajām atalgojuma shēmām piešķiramo akciju daudzumu – vai tās tiek plānots iegūt, pērkot regulētā tirgū, vai arī ir plānots emitēt jaunas akcijas.

III PIELIKUMS

EMITENTA PADOMES LOCEKĻU NEATKARĪBAS KRITĒRIJI

Par neatkarīgu uzskatāms tāds Emitenta padomes loceklis, kurš:

- 1) nav bijis Emitenta, ar to saistīto uzņēmumu vai Emitentu kontrolējošā akcionāra padomes vai valdes loceklis iepriekšējos trīs gadus un neieņem minēto amatu arī laika posmā, kad ieņem padomes locekļa posteni. Ar Emitentu "saistītiem uzņēmumiem" tiek saprasti tādi uzņēmumi, kuri tiek iekļauti Emitenta konsolidētajā finanšu pārskatā vai kuru konsolidētajos finanšu pārskatos tiek iekļauts Emitents;
- 2) nav Emitenta, ar to saistīto uzņēmumu vai Emitentu kontrolējošā akcionāra darbinieks, izņemot gadījumus, kad attiecīgais padomes locekļa kandidāts ir ticis izvirzīts ievēlēšanai padomē tieši kā Emitenta darbinieku pārstāvis;
- 3) papildus atalgojumam, ko tas saņem kā padomes loceklis, nesaņem vai nav saņēmis ievērojamu papildu atalgojumu no Emitenta, ar to saistītiem uzņēmumiem vai Emitentu kontrolējoša akcionāra;
- 4) ne tiešā, ne netiešā veidā nepārstāv Emitentu kontrolējošos akcionārus;
- 5) ne apstiprināšanas brīdī, ne pēdējā gada laikā pirms personas apstiprināšanas par padomes loekli, ne tiešā, ne netiešā veidā nav bijis nekādās nozīmīgās darījumu attiecībās ar Emitentu, ar to saistītiem uzņēmumiem vai Emitentu kontrolējošo akcionāru ne tieši, ne kā partnerim, akcionāram vai augstākā līmeņa vadītājam;
- 6) pēdējo trīs gadu laikā nav bijis iekšējais kontrolieris, revidents vai darbinieks sabiedrībā, kura veic ārējā revidenta funkcijas pie Emitenta, ar to saistītos uzņēmumos vai uzņēmumā, kas ir Emitentu kontrolējošs akcionārs;
- 7) nav valdes loceklis vai cits vadošs darbinieks citā uzņēmumā, kurā Emitenta valdes loceklis pilda padomes locekļa funkcijas, un tam nav arī citu būtisku saistību ar Emitenta valdes locekļiem, līdzdarbojoties citās sabiedrībās vai organizatoriskās vienībās (savstarpēji saistītas kontroles attiecības);
- 8) nav bijis Emitenta padomes loceklis vairāk nekā 10 (desmit) gadus pēc kārtas;
- 9) nav valdes locekļa vai personu, uz kurām attiecināmi šā pielikuma (1) līdz (8) apakšpunktos minētie kritēriji, ģimenes loceklis (par ģimenes locekļiem šī punkta izpratnē tiek uzskatīti laulātie, vecāki un bērni).